

یازادایرتسی — ۱ شباط ۱۹۲۶

جلد : ۵

اوچنجی سنه — نومرو ۵۴

ملی محسوسه

اداره خانه :

باب عالی چاده سفده

اقدام به ردی

انصافده کی بناده

دايره مخصوصه

صاحب و مدیری

محمد مسیح

آبونه شراڈ علی
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لک
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
عروشدن

مجموعه من هیئت تنجہ
سابعی تدریس ایدلمین
آثار اعاده ایدلمین

هر آيك برنجی داونه بشنجی کونلری هيفار، علمی، ادبی، اقتصادی، فنی رسمی مجموعه دور

وان^[۱]

۱

اوضرومدن چيقدېكز مېدى ، پوكسك داغلو ، كسكېن
قايلا آراسندن ، صولاق چارلر ، يشيل واديلر آشارق ونهايت
آريس - ارچيش - دن كچوك ، سكر داغ آره سنده
قالان مورسنبلى ، زمردين بروهانك صاغ كوشه سنده وان ،
ولايتي كوروورسكز .

وان بو اسكى و تاريخى شهرى ، بوكون ايكي شهر اولارق
قيد ايتك لازمدر ، اسكى وان - يكي وان !

اسكى وان ، يشيل و درين آغاچقلر آراسنده سياه
يوكسهل بياض صيوالى كاشانلرله نظره چارباردى .. لاقلا
بيك دكانلق بر چارشيسى ، چوق قيمتلى و تاريخى آبدلرله
شهرت بولان وانك اسكى حالى ، بو كون زواللى وان خلقك
صيحاك كوز ياشلى ايچنه كومولشدر .

يكي وان ، سياه ايسلرله كفته نمش بياض و خراب ديوارلر ،
خراب اولر ، برر طوپراق قله سنه اغلاب ايدن معظم آبدلرله
بر حيران و فلاكت مشر يدر .

اوج بيجق دكانلى بر چارشى ، سياه سياه كفتلرله يوكسهل
جاني ديوارلر آراسنده برر خورتلاق كي ايلول رنكته بوياناراق
اوزانان قواقلر ، و يوزلره خشين برر نظر فيزلان ويران
بوجاقلر ، خراب پنجرلر ، چوكش قاپولر و رنسيان ، بر
حزان ... ايشته شيمدېكي وان !!

بو كون شو خرابلر آراسنده قالان يشيل وان توركك
هجرانزده بوجاقلر قالمش اوزاق بر بلده سيدر .

وان تاريخى ، اجتماعى ، ادبى و جغرافى فعلة نظردن
تديق ايديله مشدر ، بو آغير وظيفه يى ، كيسه بويته آلاما-
مشدر . محترم مى مجموعه نك غيور صاحبي محمد مسيح بك
افندى قرده شمرك تكلفى و ثانياً وانك بوكونكي حزين منظره سى
قارشينده دويدن حسلر نى بو وظيفه يى اجرايه سوق ايتدى !
وانده حيات اجتماعيه فصلدر ؟ .. وانك كيجه اوطور اقلرى ،
عادات و عثماني نملردر و فصلدر ؟ .. تربيه اجتماعيه و فكره نك
اوصافى ندر ؟ .. مى قياقلر ، مشاهير ، آبدلر ، اكنجهلر ،
ترقيه قارشى فكرلر ... تاريخى ، جغرافى بعضى خصوصات ...

[۱] مجموعه منظره قارلردن تيمور اوغلى حسن تحمين بك طرفندن
كوندومرلين بو مكتوبك مسلكمه موافق اولان قسملر نى دوح ايتدك .

اوجنچى سته

بونلر نى بوئون صبره سيبيله مى مجموعه نك محترم قارلر نى
يازه جم ! ..

وانك ، حيات اجتماعيه سى چوق تحفدر ، اركسكار قيصقانچ ،
قادينلر بك صافدر . ايكي و بعضاً اوج قاتلى نولرى اكثراً بر
بويوك و كيزلجه يعنى اوج طرفدن قابلى بر سالون اطرافنده
دوت بش اوطه يى شاملدر ، بو اوطلر يا چوق قيمتلى عجم
خاليلرى و يا خود كرد معمولاتى كچلر و كليملرله تفرش
ايديشدر ..

قاناپه نك نه اولديغى بيلمه ين بر قسم اهالى ، اوطه نك متعدد
محللر نى چوق بويوك و قالين ميندرلر ايكي قات ايدرك يايلاور
و كن مسافرلر بو ميندرلك اوستنده اوطورور ..

نولرده اكثراً بوقارى باشده برنوع قاناپه مثلاً اوطوراجق
برر واردر ، كه : بوكا غوام « ماقت » دير ، بو « ماقت »
چوق قيمتلى بر كلیم و يا خالى ايله سوسلشمش اولوب صول و صاغ
كوشلرده - على الاكثر - مور قديغه دن ايشلمه مى كوجوك
مربع شكيلنده ميندرلر واردر . اطرافنده اوت و صهان دولو
اوزون ياصدققلر ديزيلدر ..

ماقتك تام اورتسنده اطرافى ياصدققلرله چوريلش برميندر
واردر ، بوراسى اولك اك اختيارينك يريدر ...

بو اودادن باشقه ينه بو صورته مفروش ديكر بر اودا
واردر ، كه : بوراسى مسافر اوداسيدر . ديوار ديبلرنده كي
ميندرلك اوكنده سيفاره طابلارى بولونقمده در . ديوارلرده
عجم ايشى سجاده خاليلرله چوريلدى در .

نوده هر حالده بر نماز قیلان موجود اولديغندن ديوارلره
رسم چاقق ياساقدر . بعضى كره تام قارشى ديوارده بويوك
بر آينه كوروولور ..

يوقاروده ده سويلديكم كي هر نوده هر حالده بر نماز قیلان
موجود اولديغندن صاحبرى شفق وقتى قاقيلر ، نماز قیلانلر ،
نمازلر نى قیلنجه قاندا ، نوك كنجلرى بويوك و پارلاق سهاورى
ياقار ، دملر ، حاضرلارلر .. اختيارك مينديغى دوغرولار ،
ناركيله سنى ياقار و اوكنه ، صوفرا ، تمير ايديلن بويوك بر بز
سره درلر ... بونك اوزرينه بويوك و انچه « لاواش » ناميله
معروف اتمكله اولنى ، كوزل پيشير قوياورلر .. اختيار براوه هو ،
سكز كوهه و دن صوكرا سفره يى واصل ده اولور .. سهاور
صوفرانك ياننده وياچي حاضر !

سيلوستر بونار «ك جنائي»

مترجم: پيچ انور
مابد

محرر: آناطول فرانس

برقوماش خيشلنيسيله قارشىق خفيف بر آياق سسي ،
باشي قالدردى . پرنسس (تره پوف) ك بكادوغرو كلديكى
كوردم . پرنسس ، بنى تكرار يريمه اوپورتقن صوكر
آلى آلدى ومانلىقله ديدى ك :

— بنده سزى آرايوردم ، موسبو (سيلوستر بونار) !
تصادف ، بنم ايچون بويوك برسويىچ اولدى . سزده ملاقاتك
كوزل بر خاطره سنى براقق ايستردم ؛ جدا ايستردم .
او سويلركن ، اورتوسنك آلتنده بر كوزياشيله بر تسم
كورديكى ظن ايتدم .
بو صيراده پرنسده ياقلاشدى وبزى ، جيم كولكسنگ
ايچنه آلدى .

— (ديمتري) ! موسبو (بونار) . قيعلى خزينه كزى
كوسترسه كزه

مطيع ديو ، بكا بر كيريت قوطوسى ، يازيسى (آمپهدوقل)
اولدغنى سويله بن مابلى قيرميزلى ربانى مصور قاباغيله پيس بر
كوجوك موقووا قوطو اوزاتدى .

— كوربيورم ، مادام ، كوربيورم . فقط يانه موسبو
(تره پوف) ي قطعاً كوندومه كزى توصيه ايدجكم . اومنفور
(پوليزى) ، قافامى (آمپهدوقل) ايله اوليله قارشيدردى كه بورسم ،
مكن ده كيل بكا اواسكى فيلوزوفى دها كوزل كوسترمز .

— كرچه بو ، چركيندر ، فقط نادرد ، ديه جواب
ويردى . بونلر بولونماز قوطولردر ويرلرند آلتلار ايجاب
ايدرو . (ديمتري) ، صبا حكيديسند فابريقاديدى . كوربيورسكزه
وقتمزى قاب ايتامشز .

آجى برسسله :

— چوق آنى كوربيورم ، مادام ، ديدم . فقط بن كندى
وقتى قاب ايتدم وكنديسى ايچون اوقادار اوزاقدن كلديكم شىء
بولامدم .

طالعسنل كمه علاقه دار اولش كيبي كوروندى وقوتلى قوتلى :
— برصيقنيتكزى وار ؟ ديه سوردى . سزه برياديدمه

شيمدى سوارك لاقوقته ، ناركيله نك طاثير ديلرى قايوشمش !
كنجلر سفره نك كنارنده ديز چوكش — طبقى محله مكتبلرى كي-
بويوك اسنيكان — جاي قدحى — دولو ، فضله جه قوبو ، سياه
مركب كي جاي اوكلرنده ، پشيرا اكسكه بر ايكي اسنيكان جاي
يورلادقنفسوكر آغزلىنى تميزلرلر وير فاتحه اوقويوب
چكيلرلر .. اختيارك ناركيله سى قورولور . بش اون جاي يمكه
ييديلريا ، هيچ شهبه سز قرق دانده قيتلاما - شكرى آغزه آلهرق
ايچلن جاي- يورلارلر ... اوندفسوكر اختيار ايشى كوچى
وارسه كيدر ، يوقسه وموسم يازسه ، باغچه سنده مطلقا موجود
بولونان سزه كرديلر نه كيدر ، اورادن مضر اولتلى آيقلار ..
كيجه حياتلى ايسه : يمكدفسوكر صوفولر نمازلرلى
قيلار وسجاده اوزرنده تسيجلرلى چكرلر و بر ساعت صوكر
هيسد . اويورلر .. اكر موسم قيش ايسه ، اوپورمه كليرلر ..
اووقت قاديئر بر اودايه ، اركسكلر ديك بر اودايه طويلاير ..
اركسكلر ، يا احديه ، يا محمدية وياخود بطل غازى كي حكايه
كتابلرلى آليرلر ، بريسى بونلرى اوفور ، ديك يكرى ،
اوتوز كيشى ده — ساكن ووقور — آهلر ، اوفلرله —
ديكلرلر

قاديئرده « هديك » يامشاردر ، كيمسى اوزوم ، كيمسى
جوز كترمشدر . بونلرى يرلر ، هديك شو صورته ياييلر :
بوغداني تميز آيقلارلر ، بر تجربه ده بر آرز صوايله پيشيرلر ..
تاباقره آليرلر .. اوستنه ياطوز اكرلر .. ويا جوز اوزومله
يرلر . اكر بو هديكن اركسكلر ده حصه چيقدسه ، اوح ،
نه اعلا ... اووقت احديه نك آراسته نشان قوبارلر .. ييكه
باشلارلر وبو اشناده : پيغمبر زمانه عائد خصوصاتدن ، حياتدن
بحث ايدرلر ؛ اوزمانره حسمت چكرلر ، نهايت سوز زمانه
كنجلرله داياندىمى ، سير ايله يك كومبورتوى ! !

قاديئر ، چوق صيقى انضاط آلتنددر . اوده سربست
كوله مزلى ؛ يولده كيدركن آرقاليته باقامازلر ، ليرا دوشسه
اكيلوب قالدبرامازلر . زيرا ازقضا آغا كوروروسه قوروشون
حاضرده . ياقلى وكيش برانوارى كييرلر ، باشلرله ايكي چقى آرشين
دلند صارولر .. هله كلين ايسه واى حالته .. اولدندك ايكي
اوج قاييله آغزلى بورتى كوزلج صارا . . يالكز كوزلى
بارلدار .. اركسكلر اوداده ايكن قاديئرلر چوق يلاوش قونوشورلر .